

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

S. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Gaius.— Noul Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție.

Jurisprudența Română.— *Curtea de Apel din Iași secția I.*— Exercițiune silită.— Urmărire imobiliară.— Contestație.— Ordonanță de adjudecare.— Expropriere pentru utilitate națională.— Creanțe ipotecare.— Plată.— Renta de expropriere.— Convențiuni.— Ordine publică.— Nulitate.
(Gh. Strat cu Emil Orestein și altu).

Trib. Prahova, secția I.— Concesiuni petrolifere.— Drept real imobiliar.— Partaj.— Împărțeală în natură.— Inadmisibilitate.
(Leon Bischoff și altu cu Sofia Jean Nicoară).

Noul Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție

Personalitatea sa morală și culturală. Marea sa activitate jurisprudențială

Cu modestia care caracterizează personalitatea adevăratului om de valoare, d-l G. V. Buzdugan, noul Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, n'a făcut să se vorbească decât foarte puțin despre venirea sa în fruntea supremei noastre instanțe judecătorești. Afară de aprecierile elogioase făcute admirabilului său discurs de intrare în funcțiune, încolo nu s'a mai vorbit nimic.

Totuș, e nevoie cred, să se insiste mai mult asupra personalității excepționale a noului Prim-Președinte al Casației noastre. Marea sa autoritate morală, superioritatea sa culturală, imensa sa activitate jurisprudențială, precum și enorma muncă juridică depusă cu atâta amplexare de acest învățat jurist în serviciul justiției, merită a fixa într'un cadru mai larg importanța acestui eveniment judiciar.

Grație, de altfel, acestor superioare calități de om și magistrat, avansarea sa ca Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, a produs o unanimă satisfacție în lumea noastră juridică. Personalitatea sa morală și culturală, întinsele sale cunoștințe doctrinare precum și simpatia și încrederea de care se bucură în toate cercurile intelectuale ale oamenilor noștri de drept, a făcut ca această avan-

sare, de altfel așteptată, să fie primită cu un profund sentiment de mulțumire.

Este adevărat, că în momentul când s'a declarat vacant importantul post de Prim-Președinte al supremei noastre Curți, cele trei locuri de Președinți la Inalta Curte de Casație și Justiție erau ocupate de trei magistrați din cei mai distinși și mai apreciați în cercurile noastre judiciare: D-nii George V. Buzdugan, Oscar N. Nicolescu și Dimitrie G. Tăzlăuanu. Dată fiind valoarea necontestată a tuturor acestor înalți magistrați, ministrul justiției nu avea decât „l'embarras du choix“ în numirea ce avea de făcut. A ales pe cel mai tânăr, dar în acelaș timp și pe cel mai vechiu dintre Președinții Inaltei Curți de Casație, avansând pe d-l G. V. Buzdugan, eminentul Președinte al secțiunii I-a.

Personalitatea superioară a noului șef al supremei noastre Curți, ne impune o examinare mai amănunțită a lungiei și bogatei sale activități profesionale.

O carieră strălucită de peste 32 de ani în magistratură, care dela început s'a manifestat prin cele mai laborioase lucrări jurisprudențiale: sentințe, decizii, opinii separate, adânc meditate și admirabil redactate și motivate în drept, fac din activitatea judecătorească a noului prim-președinte al Casației un exemplu aproape inimitabil. De pe când era supleant la Tribunalul R. Sărat, apoi judecător de ședință la Tribunalul Covarlui, președinte de Tribunal la Dorohoi, Brăila și Ilfov, Consilier și președinte la Curtea de Apel din București, apoi de 14 ani consilier și președinte la Inalta Curte de Casație, munca și activitatea sa de îndrumător și stabilizator al jurisprudenței, este imensă. Mii de sentințe și decizii din cele mai desăvârșit motivate, au îmbogățit jurisprudența și doctrina judiciară a dreptului nostru uzual. Problemele cele mai complicate și mai controversate ale dreptului nostru civil, comercial, public și penal, și-au găsit soluțiunea și interpretarea lor cea mai justă și mai conformă doctrinei, în sentințele și deciziunile pronunțate și redactate de acest

strălucit magistrat. Nimic nu eșea din condeiul său, neverificat și nemeditat în modul cel mai amănunțit și mai scrupulos, când trebuia să-și semneze hotărârile ce pronunța. Opera sa jurisprudențială este atât de mare, încât dacă s'ar încerca cineva să colecționeze toate sentințele, deciziunile ca și multele sale opinii separate, redactate personal de acest distins magistrat, foarte multe din ele publicate în revistele noastre de drept, și tot așa de multe însă nepublicate până acum, ar putea forma un număr destul de respectabil de volume, cari ar alcătui o valoroasă și adevărată enciclopedie de doctrină jurisprudențială. Și caracteristica generală a tuturor acestor sentințe, decizii și opinii separate, este o luminoasă cugetare juridică, o aprofundată argumentare doctrinară și o admirabilă motivare în drept și în fapt a cesiunilor rezolvate prin aceste hotărârî.

Jurisprudența română trebuie să fie recunoscătoare acestui învățat magistrat, care în lungul timp de peste 32 de ani, a răspândit în lumea juriștilor noștri cele mai savante și mai aprofundate pagini de gândire și soluționare juridică.

Și aici, o mică paranteză. Vorbind de jurisprudență și de rolul ei asupra soluționărilor juridice, Geny, marele teoretician al interpretării dreptului, spune :

«Precedentele judiciare nu pot să aibă o autoritate recunoscută, adică nu pot stabili reguli de drept care să se impue jurisconsultilor. E o tendință ca să se recunoască interpretului și deci și judecătorului, puterea de deciziuni proprii, atunci când legea tace sau este insuficientă, adică de a recunoaște jurisprudenței valoarea unei surse pozitive. Organizația politică actuală refuză însă ca să li se dea instanțelor judecătorești o putere legiuitoare. Jurisprudența nu poate fi, alături de lege și uz, o sursă formală a dreptului privat, însă când ea este constantă și uniformă, dă judecătorului o convingere analogă forței și rațiunii scrise. Jurisprudența este inițiativa uzului și este și o forță productivă a dreptului. În privința autorității doctrinare a jurisprudenței, se poate spune că ea nu constituie o direcție obligatorie, constituie însă o autoritate pozitivă. În Bavaria, codul Maximilian promulgat la 1875 refuză autoritate imperativă opiniilor doctrinare, iar jurisprudenței Tribunalelele le atribuie valoarea unei interpretări uzuale. În Prusia, legea din 1794 e mai categorică. Ea refuză, atât opiniilor jurisconsultilor cât și judecăților anterioare orice putere pentru viitor. Școala istorică Savigny-Puchta vedea în juriști organele conștiinței comune, reprezentanții poporului în sfera juridică. Dreptul juriștilor (*Juristenrecht*) nu era decât o urmare a dreptului popular ; deci el fiind o varietate a dreptului uzual, avea forță obligatorie. Contra acestei

teorii s'a ridicat *Bessler*. E o eroare, spune acesta, să găsești a priori pentru toate cazurile în sentimentul juridic al juriștilor, expresiunea adevărată a conștiinței populare, că deci dreptul juriștilor nu va putea trece ca o sursă legitimă a dreptului pozitiv decât când în fapt răspunde unei convingeri populare. În privința lui *Gerichtsgebrauch*, adică a jurisprudenței, autorul *Wächter* spune că în mod indirect poate să rezulte din el un drept cutumier, însă doctrina nu-i recunoaște acest drept. *Unger* spune că numai practica judiciară reprezintă adevărată conștiință juridică comună. *Bülow* recunoaște judecăților un rol creator, nu însă de a stabili reguli de drept abstract. În fond acest autor justifică dezvoltarea liberei cercetări științifice a jurisconsultului».

Referindu-ne acum la jurisprudența română, putem afirma că, în afară de un număr restrâns de magistrați, ea n'a avut un doctrinar și un interpret mai cult și mai bine pregătit în deslegarea conflictelor noastre de drept, ca actualul Prim-Președinte al Inaltei Curți de Casație.

Inteligență vie și pătrunzătoare, minte clară și promptă în soluționarea celor mai grele probleme juridice, posedând o cultură generală veșnic ținută în curent, d-l G. V. Buzdugan este unul din reprezentanții cei mai străluciți și mai autorizați din generațiunea actuală de magistrați.

Autoritatea sa morală în lumea magistraților, a avocaților și a justițiabililor este de asemenea la înălțimea cultivei și experienței sale de magistrat. Un caracter leal și drept, de o integritate și independență absolută, o conștiință superioară și neinfluențabilă, un spirit însuflețit întotdeauna de un înalt sentiment de dreptate, iată caracteristica morală a noului Prim-Președinte al Casației noastre. Concepțiile și ideile sale asupra rolului și îndatoririlor profesionale ale magistraților, precum și asupra efectului judecăților asupra justițiabililor, sunt acele cari rezultă din profunda sa conștiință de exponent al justiției superioare pe care o reprezintă. Ele se rezumă în celebrul aforism : «*Honeste vivere, neminem laedere, suum quique tribuere*», care este însăși definiția justiției. Un înalt magistrat francez a zis, vorbind de frumosul și importantul rol social al magistraților : «*Le droit pour tous, sans acception de personne ni de parti, le respect absolu des lois, des opinions et des consciences, tels sont les sentiments dont l'inspirent les magistrats*».

Și acesta a fost idealul noului Prim-Președinte al Casației în decursul întregii și lungii sale carieri. Mi-aduc aminte că la Galați, pe când era judecător de ședință la Tribunal, atât de mare era încrederea justițiabililor în competența, pătrunderea juridică și

spiritul de dreptate al acestui eminent magistrat, încât mulți din ei, chiar când pierdeau procesul, nu mai voiau să atace hotărârea pronunțată contra lor, la Curtea de Apel, de oarece aveau convingerea profundă că aceia ce a hotărât judecătorul Buzdugan, nu se mai putea sfărâma. Atât de mare era încrederea justițiabililor în judecata actualului Prim-Președinte al Casației. Și în adevăr, toate, sau aproape toate hotărârile pronunțate de acest distins și integru magistrat, rămâneau neschimbate, fiind întărite de Curtea de Apel.

Am citat înadins acest fapt absolut autentic, spre a evidenția de cât prestigiu și autoritate morală și de câtă adâncă încredere se bucură acest eminent magistrat în opinia așa de greu de satisfăcut, a justițiabililor. Și iarăși, tot ca fapt real și autentic, citez împrejurarea că în 1903, marele Eugeniu Stătescu, pe atunci ministru al Justiției, fiind pus în curent de aceste frumoase calități ale magistratului Buzdugan și de această rară încredere ce inspira justițiabililor, fără să ceară, l'a transferat din oficiu, dela Brăila la București ca Președinte al Trib. Ilfov secția III devenit atunci vacant.

Iată care este personalitatea morală și culturală a noului Prim-Președinte al Casației și față care este marea și importanta sa activitate jurisprudențială înăptuită zi cu zi și an cu an, în decursul lungei și strălucitei sale carieri de magistrat.

Rolul Casației fiind acela de a păstra unitatea și a fixa jurisprudența printr-o exactă și juridică aplicare și interpretare a textelor din Coduri și legi, desigur că noul Prim-Președinte al acestei înalte instanțe va ști să-și pună toată munca și toată autoritatea sa morală și intelectuală, de care a dat strălucite dovezi până acum, în îndeplinirea acestui mare și frumos rol al Curței noastre supreme: *unitatea și fixitatea jurisprudenței*.

Dacă jurisprudența franceză se bucură de un prestigiu așa de universal recunoscut, acest mare prestigiu se explică tocmai din cauza unității și fixității ei. Ea este de sigur, primitoare de înoviri și de interpretări cât mai largi și mai profund sociale și democratice, dar întotdeauna nu s'a depărtat prea mult de principiile consacrate în doctrina dreptului.

Jurisprudența românească, în special jurisprudența Curței noastre de Casație, trebuie să tindă spre același prestigiu și spre același ideal de unitate și fixitate.

Iată un frumos rol științific și de pură doctrină juridică, pe care actualul Prim-Președinte al Casației cu superioara sa cultură și competență în deobște

recunoscută, secondat de concursul luminat al distinșilor săi colegi, va ști să-l aducă la îndeplinire.

* * *

Acum, câteva cuvinte asupra frumoasei misiuni ce noul Prim-Președinte va avea împreună cu cei alți Președinți ai Casației, în sinul Consiliului superior al magistraturei, în noua lui formațiune, conform legii d-lui Mârzescu.

E de necontestat că nu cei mai buni și cei mai valoroși magistrați se bucură de atențiunea acestui Consiliu. Fie din necunoașterea persoanelor, fie din alte împrejurări, magistrați vechi, buni, și de o reală valoare juridică, rămân uitați prin funduri de sate sau de orașe, munca lor demnă și conștiincioasă rămânând veșnic uitată sau trecută cu vederea. Adese ori, magistrați cu mult mai noi și mult mai puțini meritoși, trec înaintea magistraților și mai vechi și mai de valoare.

E timpul să înceteze aceste mari injustiții cari au o influență din cele mai deprimante asupra moralului și asupra sentimentelor de dreptate ale magistraților nedreptățiți, făcând pe unii din ei să părăsească o carieră în care și pusese tot avântul lor sufletesc și tot idealul și devotamentul lor pentru ideea de justiție.

Noul Prim-Președinte al Casației, cu superioara sa autoritate morală în sinul Consiliului superior al magistraturei, secondat de distinșii săi colegi, ar trebui să reacționeze, spre a face să înceteze aceste mari și dăunătoare nedreptăți. Un fost secretar-general al Ministerului de Justiție, pe când era chiar în această funcțiune, a avut francheta să enunțe într'un articol acest paradox, din nefericire exprimând un mare adevăr: *„La Ministerul de Justiție se comit cele mai mari injustiții“*. Este adevărat însă, că în t t timpul cât a fost secretar general, s'a silit să înlătore cât mai multe din aceste injustiții.

E bine deci să înceteze în mod absolut asemenea proceduri cari intrase așa de mult în obiceiurile vechiului consiliu superior.

Tinerii magistrați de valoare și pun toată speranța în spiritul adânc de dreptate al noului Prim-Președinte al Casației și al noului Consiliu superior.

Noua lege a d-lui ministru Mârzescu, este inspirată de cele mai bune și mai frumoase intențiuni. Vom vedea dacă și Consiliul superior al Magistraturei se va pătrunde, cel puțin acum, în noua sa formațiune, de marele rol ce-i s'a atribuit prin această lege: *o riguroasă și dreaptă selecționare a magistraților de muncă și de valoare*.

Galus.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

Secția I

Audiența de la 27 Iunie 1924

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Gh. Strat cu Emil Orenstein și Kivu Herscovici.

EXECUȚIUNE SILITĂ.— URMĂRIRE IMOBILIARĂ.— CONTESTAȚIE.— ORDONANȚĂ DE ADJUDICARE.— SENTINȚĂ PRIN CARE SE RESPINGE CONTESTAȚIA.— CÂND POATE RĂMÂNE DEFINITIVĂ.— ART. 533 PR. CIVILĂ.

EXPROPRIERE PENTRU UTILITATE NAȚIONALĂ.— PLATA CREANTELOR IPOTECARE.— DISPOZIȚIUNI DE ORDINE PUBLICĂ.— DACĂ PĂRȚILE POT DEROGA CU PRIVIRE LA MODALITATEA PLĂTEL.— ART. 76 AL 3 LEGEA AGRARĂ.

ORDINE PUBLICĂ.— CONVENȚIUNI.— DEROGARE PE CALE DE TRANZACȚIE.— NULITATEA CONVENȚIEI.

ORDINE PUBLICĂ.— CONVENȚIUNI.— NULITATE.— ACȚIUNE ÎN RESTITUȚIE.— MAXIMA „NEMO AUDITUR PROPRIAM TURPITUDINEM ALLEGANS” — APLICAREA EI.

1. Potrivit dispozițiilor art. 533 pr. civilă în cazul când tribunalul respinge contestația introdusă în contra unei urmăriri silite imobiliare, hotărârile date în aceste cazuri nu sunt supuse de cât recursului odată cu ordonanța de judecare; ast-fel că atunci când posterior respingerei contestației, creditorul nu a mai continuat urmărirea, ordonanța de judecare nemai având loc, sentința dată în contestație nu a mai putut rămâne definitivă și deci nu mai poate fi invocată ca autoritate de lucru judecat.

2. Dispozițiile art. 76 al. 3 din legea agrară, potrivit cărora partea proporțională din creanța ipotecară care revine creditorului pentru partea expropriată, cât și dobânzile datorite, se vor plăti în renta consemnată, socotindu-se valoarea nominală drept valoare reală, fiind dispozițiuni de ordine publică, părțile nu pot deroga de la ele prin convențiuni particulare, stipulând ca plata să se poată face în numerar.

3. O convențiune care violează un principiu de ordine publică, este izbită de nulitate și în cazul când face parte dintr'o tranzacție, natura convențiunii neputând întru nimic înlătura această nulitate.

4. Dacă atunci când se exercită acțiunea în restituțiune, în urma anulării unei convențiuni ca contrară ordinei publice sau bunelor moravuri, se discută sfera de aplicațiune a maximei *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*“, acest adagiu însă nu are nici un raport cu motivele de anulare a convențiunii și deci nu poate fi propus pentru a împiedica anularea când existența unui motiv de nulitate este stabilită de justiție.

No. 124.— Admis apelul făcut de Gheorghe Strat în contra sentinței civile cu No. 5/1924 a Tribunalului Bacău S. I în proces cu Emil Orenstein și Kivu Herscovici.

S'au ascultat d-nii avocați Toma Goilav și R. Șuflu pentru apelant și I. Leatris pentru intimată.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de George Strat în contra sentinței Tribunalului Bacău, secțiunea I-a, No. 5 din 3 Ianuarie 1924, prin care s'a respins ca nefondată contestația făcută de George Strat la poprirea înființată în urma cererii lui Emil Orenstein și Kivu Herscovici asupra sumei de 436.000 lei rentă de expropriere consemnată cu recipisa Casei de Depuneri No. 66.796/1923, a sumei de 20.005 lei 20 bani în numerar cu recipisa Casei de Depuneri No. 67.003/1923, și asupra sumei de 3113 lei 20 bani prevăzută în recipisa No. 67.004/1923, poprire ce s'a înființat prin ordonanța No. 7215 din 26 Iunie 1923. Obligă pe contestator să plătească pârăților suma de trei mii lei cheltuieli de judecată.

Având în vedere actele aflate la dosarul cauzei, precum și concluziile puse de părți.

Având în vedere că la 30 Iunie 1918 George Strat a împrumutat de la Emil Orenstein și Kivu Herscovici suma de 740.000 lei, și anume 37.000 de la fiecare, pe termen de doi ani, cu procent de 9% pe an. Pentru garantarea acestui împrumut, G. Strat a constituit o ipotecă în rangul al doilea asupra moșiei sale Horgești, situată în comuna Horgești, județul Bacău, precum și asupra moșiei Mărăscu situată tot în comuna Horgești. Prin actul de ipotecă, G. Strat se obligă de a nu vinde parte din imobilul ipotecat sau în întregime pădurea. G. Strat se mai obligă ca plata capitalului și a procentelor s'o facă în numerar în bilete ale Băncii Naționale;

Având în vedere că G. Strat, în contra clauzei prevăzută în actul de ipotecă, a vândut lui Leon Schwartz întreaga pădure de pe moșia Horgești; că în urma acestui fapt, a intervenit între G. Strat, Emil Orenstein și Kivu Herscovici, o tranzacție constatată prin acte separate din 13 Iulie și 15 Septembrie 1921, prin care creditorii convin la prelungirea termenului de plată a creanței ipotecare pe un an și jumătate, astfel ca să devie exigibilă la 30 Decembrie 1921, și renunță la gajul constituit prin actul de ipotecă asupra pădurei vândute; că, în schimbul acestei concesiuni, G. Strat se obligă de a plăti capitalul împrumutat și procentele aferente numai în numerar, în bilete ale Băncii Naționale, iar nu în rentă de expropriere cu cursul al pari, precum prevede Decretul-lege de expropriere, sau precum ar prevedea ori ce altă lege de expropriere ce va interveni în viitor; că, s'a mai convenit ca pentru termenul prelungit, să plătească o dobândă de 11% pe an, în loc de 9% după cum era prevăzut în actul de ipotecă.

Emil Orenstein, prin petiția din 15 Februarie 1922, cere Tribunalului Bacău, în baza actului de ipotecă

și a tranzacției, urmărirea moșiei Horgești; că, după îndeplinirea formalităților prevăzute de procedura civilă, se fixează termenul pentru vânzarea imobilului la 11 Decembrie 1922.

Având în vedere că debitorul G. Strat a făcut contestație la urmărirea îndreptată în contra sa de către Emil Orenștein; că Tribunalul Bacău, secția I-a, prin sentința No. 343 din 15 Decembrie 1922, a respins contestația, iar Curtea de Apel din Iași secția I-a prin decizia No. 26 din 13 Martie 1923 a respins ca nesustănut apelul introdus de G. Strat în contra sentinței Tribunalului Bacău, prin care se respinge contestația.

Având în vedere că, după respingerea contestației introdusă de G. Strat, Emil Orenștein n'a mai continuat urmărirea, ci a concurat la distribuirea prețului asupra rentei de expropriere consemnată de Stat. pentru pământul expropriat. Prin ordonanța No. 4491 din 26 Aprilie 1923 a primului-președinte al Tribunalului Bacău s'a atribuit lui Emil Orenștein și Kivu Herșcovici suma de 791.800 lei în rentă de expropriere, valoare nominală. În urmă, ambii au făcut poprirea care este contestată de G. Strat. Contestatorul invoacă ca motiv al contestației faptul că conform art. 76 al legii pentru reforma agrară din anul 1920, creditorii săi nu pot fi plătiți decât în rentă de expropriere socotită valoarea nominală drept valoare reală; pe când creditorii săi cer să fie plătiți potrivit cu clauza din actul de ipotecă și tranzacție, care a fost enunțată mai sus.

Având în vedere că Emil Orenștein și Kivu Herșcovici au invocat în primul rând excepțiunea lucrului judecat întemeiată pe sentința Tribunalului Bacău secția I a No. 343 din 15 Decembrie 1923.

Având în vedere că în litigiul care a făcut obiectul acestei sentințe a figurat numai Emil Orenștein, astfel că numai dânsul poate, în principiu, să se refere la sentința Tribunalului pentru a discuta excepțiunea lucrului judecat.

Având în vedere că conform art. 533 pr. civ. în cazul când Tribunalul respinge contestația introdusă în contra unei urmări silite imobiliare, hotărârile date în aceste cazuri nu sunt supuse de cât recursului, odată cu ordonanța de adjudecare, în contra căreia se poate face recurs în termen de 40 zile conform art. 559 pr. civ. Apelul declarat de G. Strat în contra sentinței Tribunalului, a fost respins ca nesustănut, pentru motivul că apelantul nu s'a prezentat; în drept însă era inadmisibil conform art. 533 pr. civ.

Având vedere că sentința Tribunalului putea fi atacată cu recurs odată cu ordonanța de adjudecare; că, după cum s'a arătat, Emil Orenștein, după ce s'a respins contestația, n'a mai continuat urmărirea; că

prin urmare ordonanța de adjudecare neavând loc, sentința n'a putut rămânea definitivă, pentru motivul că nu putea dobândi acest caracter, decât după expirarea termenului de recurs în Casație, expirare care nu s'a putut produce, tocmai din cauză că creditorul a părăsit urmărirea, și în consecință nu s'a emis ordonanță de adjudecare.

Că, sentința nefiind definitivă, nu poate fi invocată ca autoritate de lucru judecat; că prin urmare excepțiunea lucrului judecat întemeiată pe acest motiv nu este fundată.

Având în vedere că Emil Orenștein și Kivu Herșcovici invoacă și sentința Tribunalului Bacău secția I-a No. 186 din 21 Iunie 1924, din care deduce de asemenea excepțiunea autorității lucrului judecat.

Având în vedere că Statul, pentru prețul exproprierii moșiei Horgești, a consemnat suma de lei 1.227.200 în rentă de 5%; că din această sumă, prin ordonanța prezidențială a Tribunalului Bacău secția I-a No 4491 din 26 Aprilie 1923, se atribuie suma de 740.000 lei în rentă creditorilor Emil Orenștein și Kivu Herșcovici, și se ia act de declarația lui G. Strat că consimte ca ipoteca înscrisă la No. 28/1918 de 740.000 lei să rămâie asupra părții din moșia Horgești neexpropriată, până ce se va hotărâ asupra diferenței de preț, pretinsă de Emil Orenștein și Kivu Herșcovici, pe calea dreptului comun; că, în contra acestei ordonanțe, Emil Orenștein și Kivu Herșcovici au făcut apel la Tribunal; că Tribunalul a reformat ordonanța numai în ceea ce privește partea prin care s'a luat act despre declarația lui G. Strat, și decide că aceasta se modifică în sensul că titlurile de rentă 5% se vor elibera apelanților în contul creanței lor ipotecare.

Având în vedere că Tribunalul prin considerentele sentinței spune că, competența președintelui este limitativ determinată de art. 74 al. 6 al legii agrare; că conform acestui text nu are dreptul de a se pronunța asupra contestațiilor ce s'ar ivi asupra modalității și cuantumului sumei de plată.

Având în vedere că din dispozitivul sentinței Tribunalului, explicată de considerente, rezultă în mod precis că chestiunea privitoare la modul cum trebuie să fie făcută plata, în numerar sau în rentă, a fost rezervată; că acest punct ne fiind hotărât prin sentința care se invoacă, și condițiunile prevăzute de art. 1201 cod. civ. ne fiind întrunite, nu există lucru judecat relativ la obiectul contestațiunei care se judecă acum.

In fond:

Având în vedere că chestiunea care urmează a fi discutată este aceea de a se ști dacă obligația lui G.

Strat, din actul de ipotecă și tranzacție, de a plăti pe creditorii în numerar, poate fi valabilă față de dispozițiunea art. 76 al. 3 al legii agrare.

Având în vedere că legea pentru reforma agrară prin art. 69 a stabilit că plata prețului convenit proprietarului expropriat se poate face în numerar sau în rentă amortizabilă, valoarea nominală fiind socotită la plată drept valoare reală. Statul având facultatea de a plăti prețul pământului expropriat în rentă, prin acest fapt li s-a impunea proprietarilor un sacrificiu, pentru motivul că valoarea reală a rentei este inferioară valorii nominale; că, prin urmare, era echitabil ca proprietarii expropriați să poată plăti pe creditorii lor ipotecari sau privilegiați asupra pământului expropriat în aceeași rentă; că art. 76 al. 3 a consacrat acest principiu dispunând că partea proporțională din creanța ipotecară care revine creditorului pentru partea expropriată se va plăti în rentă consemnată, socotindu-se valoarea nominală drept valoare reală; că, tot în acest mod se achită dobânzile datorite până în ziua consemnării.

Având în vedere că această dispoziție care satisface ideea de echitate, urmează a fi analizată, dacă interesează ordinea publică, și deci dacă se poate deroga prin convențiuni particulare.

Având în vedere că legile care îndeplinesc funcțiunea de a asigura organizația economică a societății, au de scop utilitatea socială, sunt prin urmare de interes general; iar legile care au acest caracter interesează ordinea publică, de oarece sunt în raport cu menținerea unei organizații sociale, socotită de conștiința colectivă ca necesară pentru existența societății.

Având în vedere că dispoziția art. 76 al. 3 care a fost enunțată mai sus, fiind o lege economică, este de ordine publică; că legiuitorul dacă ar fi admis ca proprietarii să plătească pe creditorii ipotecari în numerar, în acest caz ar fi ajuns la rezultatul că aceștia ar fi fost constrânși să vândă renta primită ca preț al exproprierii, ceea ce ar fi adus în circulație o mare cantitate de rentă, iar acest fapt ar fi determinat o mare depreciere a rentei, depreciere care ar fi atins creditul Statului care a emis rentă; că, în afară de această considerație, nu era în interesul Statului ca o categorie numeroasă de proprietari să fie loviți în existența lor prin o depreciere excesivă a rentei; că din scopul urmărit de legiuitor, când a edicat dispoziția cuprinsă în art. 76 al. 3, reesă că legea este de interes general, ceea ce îi atribuie în mod necontestat un caracter de ordine publică; că fiind dat caracterul de ordine publică al legii, nu se poate deroga de la dânsa prin convențiunea părților, stipulându-se că plata se poate face în numerar.

Având în vedere că tranzacțiunea contravenind astfel unui principiu de ordine publică este nulă.

Având în vedere că s'a obiectat de către Emil Orenștein și Kivu Herșcovici că obligația lui G. Strat de a face plata în numerar face parte dintr'o tranzacție, care are un caracter indivizibil; că, dacă s'ar admite că această obligație nu e valabilă, atunci ar rezulta că G. Strat beneficiază de o serie de avantaje, fără ca dânsul să-și îndeplinească prestațiunea, pe care dânsii au avut-o în vedere atunci când au convenit să-i acorde acele concesiuni.

Având în vedere că o convențiune care violează un principiu de ordine publică, este isbită de nulitate și în cazul când face parte dintr'o tranzacțiune, natura convențiunii neputând întru nimic înlătura această nulitate.

Având în vedere că, în principiu, atunci când un contract este anulat, fiecare din părțile contractante are dreptul să ceară restituirea a ceea ce a dat; că, pentru a fi desdăunați de avantajele pe care Emil Orenștein și Kivu Herșcovici pretind că G. Strat le-a avut în baza tranzacției, dânsii pot, de vor crede, să-și valorifice drepturile lor prin mijloacele prevăzute de lege; că chestiunea însă nefăcând obiectul acestui proces, nu este locul de a fi discutată.

Având în vedere că Emil Orenștein și Kivu Herșcovici au invocat maxima „*nemo auditur propriam turpitudinem allegans*“, pentru a învedera că G. Strat nu poate să se sustragă dela obligația de a plăti datorita sa conform clauzei din tranzacție.

Având în vedere că atunci când o convenție este anulată ca fiind contrară ordinii publice sau bunelor moravuri, cu privire la chestiunea în care cazuri se poate exercita acțiunea în restituțiune, se discută sfera de aplicație a maximei „*nemo auditur* sau *in pari causa turpitudinis cessat repetitio*“; că acest adaugiu nu are însă nici un raport cu motivele de anulare a convențiunii, și deci nu poate fi propus pentru a împiedica anularea, când existența unui motiv de nulitate este stabilită de către justiție.

Având în vedere că Emil Orenștein și Kivu Herșcovici au mai obiectat că în Iulie 1920 când s'a încheiat tranzacția, G. Strat cunoștea dispozițiile cuprinse în decretul-lege din anul 1918 (art. 53 și 54) care sunt identice cu acele cuprinse în art. 75 și 76 ale legii agrare, și că prin urmare a renunțat la aceste avantaje în deplină cunoștință de cauză.

Având în vedere că art. 54 al decretului-lege pentru exproprierie din 1918 cuprinde, în ceea ce privește modul de plată a creditorilor ipotecari, o dispoziție identică cu cea cuprinsă în art. 76 al legii agrare; că, după cum s'a stabilit, această dispoziție, fiind de ordine publică, nu se poate deroga dela dânsa prin

convenții particulare; că, în consecință, motivul invocat este neîntemeiat.

Având în vedere că sus numiții au susținut că tranzacția a intervenit un an după ce G. Strat fusese definitiv expropriat, de unde rezultă că dânsul nu poate invoca dispoziția art. 76.

Având în vedere că din ordonanța președintelui Tribunalului Bacău, secția I-a din 23 Aprilie 1923 (dosar No. 4279/1923) se constată că hotărîrea Comisiunii județene de revizuire a rămas definitivă la 30 Iulie 1923.

Având în vedere că prin actul de tranzacție s'a prelungit scadența creanței ipotecare, s'a restrâns întinderea imobilului ipotecat și s'a majorat procentul; că acestea sunt numai modificări ale actului de ipotecă, care urma să fie executat conform tranzacției; că, prin urmare, actul ipotecar din 1918 este acel care se execută cu anumite modificări înscrise în tranzacție; că deci se aplică dispoziția art. 73 al legii agrare, după care ipotecile convenționale sunt desființate de drept asupra pământului expropriat din ziua exproprierei, iar drepturile creditorilor ipotecari se transferă asupra prețului consemnat la Casa de depuneri; că, de altfel, acest text nu face nici o distincție cu privire la data actului de ipotecă; că deci este aplicabil tuturor creditorilor ipotecari;

Având în vedere că din faptele expuse rezultând că apelul declarat de G. Strat este întemeiat, urmează a fi admis, a se reforma sentința apelată și a se invalida poprirea.

Având în vedere cererea de cheltueli de judecată pe care Curtea apreciind le fixează la suma de una mie lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Prim-Președinte D. Volanschi, admite apelul.

Semnați: *D. Volanschi, C. Macri, M. Haralamb, C. Scripcă*

TRIBUNALUL PRAHOVA

Secția I

Audiența de la 4 Martie 1920

Președenția D-lui Al. Gânțoiu, judecător

Leon Bischoff și alta cu Sofia Jan Nicoară

CONCESIUNE PETROLIFERĂ.—DREPT REAL MOBILIAR.—PARTAJ.—IMPĂRTIRE MATERIALĂ.—INADMISIBILITATEA UNUI ASEMENI IMPĂRTIRI.—ART. 728 ȘI URM. C. CIVIL.

Dreptul de concesiune petroliferă, al cărui obiect de natură reală mobilă, îl formează substanța minerală, neperceptibilă la suprafață, este din pricina acestei împrejurări, un drept

indivizibil a cărui împărțeală materială este în mod juridic inadmisibilă.

No. 79.— Admis în parte acțiunea introdusă de Inginer Leon Bischoff și Alex. Bischoff în contra pârâtei Sofia Jean Nicoară.

Tribunalul,

Asupra acțiunii introdusă de inginer Leon Bischoff și Alex. Bischoff, cu petițiunea înreg. la No. 11456 919, în contra pârâtei Sofia Jean Nicoară, azi căsătorită cu Haralambie Pahonțu, în calitate de legătură universală a averii decedatului său soț Jean Nicoară, pentru esirea din indiviziune și partajarea drepturilor de concesiune petroliferă, pe care reclamații le posedă în tovarășie cu pârâta, în baza actului de cesiune din 29 Mai 1916, aflat la dosar;

Având în vedere concluziunile orele pi scrise ale părților și actele invocate;

Având în vedere ca prin actul de cesiune menționat, reclamații declară că cesionează și transportează lui Jean Nicoară, autorul pârâtei, 15% din toate drepturile și obligațiunile cuprinse în contractele de concesiune petroliferă arătate în cuprinsul actului, cu specificare expresă: că d-l Jean Nicoară nu va putea negocia porțiunea de 15%, cuprinsă în prezentul contract, nici a o cesiona altei persoane, sau societății, fără concursul și participațiunea directă și efectivă a d-lor Leon și Alex. Bischoff, după cum nici aceștia nu vor putea negocia, fără concursul d-lui Jean Nicoară“.

Având în vedere că reclamații au arătat că, dispozițiunea acestei din urmă clauze a contractului de cesiune, care a fost stipulată de părți numai în vederea lor personală, nu-și mai poate avea aplicațiunea astăzi, față de succesoarea lui Nicoară, cu care dânsii nu se pot înțelege, pentru a continua mai departe starea de comunitate, și, —cum altă dispozițiune a contractului nu li s'ar putea opune—, în temeiul art. 728 c. civ. au cerut Tribunalului să ordone în prim loc esirea lor din indiviziune, în proporția drepturilor arătate prin acest act, iar în al doilea rând, numirea unui expert din oficiu, care să se pronunțe dacă împărțirea se poate face comod în natură, urmând ca în cazul contrariu drepturile indivize în discuțiune să fie scoase la licitațiune.

Având în vedere că, asupra acestei acțiuni, pârâta, —chemată în instanță împreună cu actualul său soț citat și personal, întru cât averea în liliu și-au constuit-o dotă,— a recunoscut indiviziunea cu reclamații în proporția drepturilor prevăzute în actul de cesiune menționat, a susținut însă, că această indiviziune nu poate fi desfăcută, și partajarea drepturilor respective incuviințată de Tribunal, pentru motivele următoare:

1. Fiindcă nu se face dovadă că pârâta, care este legatară universală a acsstor drepturi, ar fi fost trimesă în posesiunea lor, ca să poată fi chemată în judecată pentru ele, în această calitate. 2. Intru cât convențiunea părților, care prin clauza arătată mai sus stabilește că negocierea drepturilor să nu se poată face decât de dâșii în comun, —s'ar opune la o atare eșire din indiviziune, pe de o parte împiedicând-o în mod complet, până ce mai întâi nu s-ar face dovadă că pârâta se împotrivese oricărei negocieri benevole, iar pe de altă parte împiedicând în tot cazul partajarea drepturilor pe teren, prin expertiză, cum au conchis în ultim loc reclamantii—, această împărțire fiind exclusă, atât de stipulațiunea convențiunii, cât și de însăși natura dreptului de concesiune, a cărei diviziune nu se poate concepe în acest mod, ci numai prin vânzare cu licitațiune publică; și în fine. 3. Intru cât, prin admiterea unei asemenea acțiuni, s'ar eluda dispozițiunile decretului-lege în vigoare în materie petroliferă, care oprește până la șase luni după încheierea păcei generale, orice fel de tranzacții de această natură

In ce privește prima obiecțiune;

Având în vedere că, din chiar petițiunea pârâtei înregistrată la No. 38771/919 și aflată la dosar, se stabilește că dâșii și-a constituit dotă drepturile succesoriale în discuțiune; că, prin urmare, nu se poate cere unor terți, ca reclamantii să facă altă dovadă că pârâta a fost trimeasă în posesiunea acestor drepturi, cât timp faptul sus arătat stabilește în mod peremptoriu că le are în a sa stăpânire.

Că dar obiecțiunea este neintemeiată și urmează a fi înlăturată.

In ce privește a doua obiecțiune;

Având în vedere că, din analiza cuprinsului clauzei sus arătate din contract, nu rezultă alt ceva de cât că părțile și-au exclus puțința oricărei negocieri benevole separate a drepturilor lor indivize; că din acest contract nu rezultă nici de cum existența între dâșii, a unei asociațiuni cu vre un alt scop anumit, și pentru un timp determinat, după cum a pretins reprezentatul pârâtei, în concluziunile puse, pentru ca să poată fi exclusă, în acest interval aplicarea dispozițiunilor art. 728 C. civ., în sensul arătat de doctrină prin citațiunile menționate de dâșii în aceste concluziuni;

Considerând însă, că atât natura drepturilor de concesiune petroliferă, care constituie obiectul tovărășiei dintre impricinați, cât și intențiunea părților exprimată prin clauza menționată din convențiune, exclud puțința unei împărțeli în natură a acestor drepturi pe fața pământului, astfel după cum au cerut reclamațiunii, în partea a doua a acțiunii lor

de eșire din indiviziune, a cărei discuțiune a fost primită de pârâta a se face cu această ocaziune;

Considerând, într'adevăr, că dreptul de concesiune petroliferă, al cărui obiect, de natură reală mobilă, îl formează substanța minerală, neperceptibilă la suprafață, existentă în adâncimea subsolului terenului dat în concesiune, (fapt care a și determinat pe legiuitorul de la 1904 să-i atribuie acest caracter), este, din pricina acestei împrejurări, un drept indivizibil a cărui împărțire materială, mai ales după suprafața locului dat în concesiune, este în mod juridic cu totul inadmisibilă.

Că, chiar părțile prin convențiunea lor au privit în în acest chip natura dreptului în discuțiune, căci numai așa se explică inserarea clauzei sus arătată, prin care dâșii își prohibă în mod reciproc instrăinarea separată a cătmei indivize cuvenită fiecăruia, din drepturile formând tovărășia.

Că, în asemenea condițiuni, este fondată cea de a doua obiecțiune a paratei, în partea sa finală, prin care conchide ca acțiunea reclamantilor să fie admisă numai în sensul de a se ordona împărțirea drepturilor comune, prin vânzarea lor cu licitație publică.

In ce privește cea de a treia obiecțiune;

Considerând că odată ce s'a stabilit că partajul în discuțiune nu se poate face de cât pe calea unei licitațiuni — care în mod nediscutabil constituie o adevărată instrăinare, cel puțin în cazul, neexclus în speță, al adjudecării drepturilor asupra unei terțe persoane, — este evident că prin efectuarea unei asemenea licitațiuni s'ar putea viola dispozițiunile decretului-lege în vigoare în materie petroliferă, care suspendă orice instrăinare a unor atari drepturi, până la șase luni după încheierea păcei generale, și în consecință urmează a se dispune amânarea efectuării acestei licitări, până după ridicarea suspendării stabilită prin decret.

Că așa fiind, acțiunea urmează a fi admisă în parte, în sensul celor arătate mai sus.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Alexandru Gânțoiu, admise în parte acțiunea și dispune amânarea, etc.

Semnați: *Al. Gânțoiu, I. Petrescu.*

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite costul abonamentului rămas neachitat.